

## II

(Nezakonodajni akti)

## PRIPOROČILA

## PRIPOROČILO KOMISIJE (EU) 2021/402

z dne 4. marca 2021

o učinkoviti aktivni podpori zaposlovanju (EASE) po krizi zaradi COVID-19

EVROPSKA KOMISIJA JE –

ob upoštevanju Pogodbe o delovanju Evropske unije in zlasti člena 292 Pogodbe,

ob upoštevanju naslednjega:

- (1) Izbruh COVID-19 in izredni ukrepi, potrebni za zaježitev širjenja virusa in zaščito življenj, so povzročili velik in dolgotrajen gospodarski šok v Evropski uniji. V tretjem četrtletju leta 2020 je bil BDP EU za skoraj 4,2 % nižji v primerjavi z istim četrtletjem prejšnjega leta. V drugi polovici leta 2020 je sledilo močno, vendar nepopolno okrevanje, ponovno povečanje števila okužb pa bo po pričakovanjih povzročilo zmerno krčenje, tako da se bo okrevanje zavleklo v drugo polovico leta 2021 <sup>(1)</sup>.
- (2) Odziv politike na pandemijo COVID-19 na nacionalni ravni in ravni EU je bil ključen za omejitev socialno-ekonomskih posledic pandemije. Sheme skrajšanega delovnega časa in podobni ukrepi za ohranjanje delovnih mest so doslej pomagali zaježiti naraščanje brezposelnosti, povezano z upadom gospodarske dejavnosti. Na ravni EU se je stopnja brezposelnosti med prvim in tretjim četrtletjem leta 2020 povečala za manj kot eno odstotno točko. Politike so bile deležne prožnega financiranja iz evropskih strukturnih in investicijskih skladov v okviru naložbenih pobud v odziv na koronavirus (CRII <sup>(2)</sup> in CRII+ <sup>(3)</sup>) ter iz evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) <sup>(4)</sup>.

<sup>(1)</sup> Evropska komisija (2021): Evropska gospodarska napoved – zima 2021 (vmesna). European Economy, Institutional Paper 144, februar 2021.

<sup>(2)</sup> Uredba (EU) 2020/460 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 30. marca 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013, (EU) št. 1303/2013 in (EU) št. 508/2014 glede posebnih ukrepov za mobilizacijo naložb v zdravstvenih sistemih držav članic in v drugih sektorjih njihovih gospodarstev v odziv na izbruh COVID-19 (Naložbena pobuda v odziv na koronavirus) (UL L 99, 31.3.2020, str. 5).

<sup>(3)</sup> Uredba (EU) 2020/558 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. aprila 2020 o spremembi uredb (EU) št. 1301/2013 in (EU) št. 1303/2013 glede posebnih ukrepov za zagotovitev izredne prožnosti pri uporabi evropskih strukturnih in investicijskih skladov v odziv na izbruh COVID-19 (UL L 130, 24.4.2020, str. 1).

<sup>(4)</sup> Uredba Sveta (EU) 2020/672 z dne 19. maja 2020 o vzpostavitvi evropskega instrumenta za začasno podporo za ublažitev tveganj za brezposelnost v izrednih razmerah (SURE) po izbruhu COVID-19 (UL L 159, 20.5.2020, str. 1).

- (3) V prihodnosti bodo spremembe potrošniških vzorcev, nastale zaradi krize, ter dvojni zeleni in digitalni prehod ob pomoči evropskega zelenega dogovora <sup>(7)</sup> in evropske digitalne strategije <sup>(8)</sup> preoblikovali naša gospodarstva. Nekateri sektorji morda še nekaj časa ali pa sploh nikoli ne bodo v celoti okrevali, podjetja pa lahko po krizi čakajo finančne težave <sup>(9)</sup>. Evropski zeleni dogovor je gonilo naše strategije za rast, prehod na bolj zeleno gospodarstvo pa bo do leta 2050 ustvaril do 2 milijona dodatnih delovnih mest po vsej EU <sup>(8)</sup>, vendar bodo delovna mesta v nekaterih sektorjih in regijah ogrožena. Tak razvoj bi lahko kratkoročno privedel do povečanja brezposelnosti, ustvarjanje novih kakovostnih delovnih mest pa lahko traja nekaj časa, odvisno od gospodarskih obetov in razpoložljivosti usposobljene delovne sile. Naraščajoča brezposelnost in povečana neaktivnost bi pomenili izgubo znanj in spretnosti, kar bi lahko imelo dolgotrajni učinek na zadevne posameznike in gospodarstvo kot celoto. Brez učinkovitih ukrepov za izpopolnjevanje in prekvalificiranje obstaja tveganje, da brezposelnost postane trajna.
- (4) Če ne bo ustreznega odziva politike, bodo najvišjo ceno verjetno plačali mladi. Stopnja brezposelnosti mladih se je med prvim in tretjim četrtletjem leta 2020 povečala za več kot trikrat toliko kot splošna stopnja brezposelnosti <sup>(9)</sup>. Zapolnjen vstop na trg dela bi lahko to generacijo zaznamoval še leta in leta.
- (5) Kriza bo verjetno negativno vplivala tudi na položaj na trgu dela skupin, ki so v zapostavljenem položaju ali so na trgu dela premalo zastopane, kot so ženske, starejši delavci, nizko usposobljeni, invalidi, ljudje, ki živijo na podeželskih ali oddaljenih območjih, LGBTIQ osebe, Romi in druge etnične ali rasne manjšine, ki jim še zlasti grozi izključenost ali diskriminacija, ter osebe z migrantskim ozadjem. Čeprav je povprečna stopnja zaposlenosti žensk v EU danes višja kot kdaj koli prej, se številne od njih pri iskanju in ohranjanju zaposlitve še vedno soočajo z ovirami, zato bi bilo treba izboljšati njihovo stopnjo zaposlenosti <sup>(10)</sup>.
- (6) Za postopen prehod med izrednimi ukrepi, sprejetimi v okviru pandemije, in tistimi, ki so potrebni za olajšanje procesa prerazporeditve delovne sile in kapitala pri okrevanju, je potreben strateški pristop na ravni EU in nacionalni ravni. EU in države članice bi morale sodelovati, da bi spodbudile dinamično, vključujoče okrevanje s številnimi novimi delovnimi mesti ter olajšale zeleni in digitalni prehod na evropskem trgu dela. Pozornost bi bilo treba nameniti tveganju, da bi se izredni ukrepi začeli opuščati, ne da bi bile uvedene učinkovite nove politike za podporo delavcem in podjetjem med okrevanjem.
- (7) Za podporo prehajanju na trgu dela med okrevanjem in dvojnimi zelenim in digitalnim prehodom je potreben skladen sklop aktivnih politik trga dela, ki ga sestavljajo spodbude za začasno zaposlovanje in prehajanje, politike znanj in spretnosti ter izboljšane službe za zaposlovanje (v nadaljnjem besedilu: ukrepi učinkovite aktivne podpore zaposlovanju ali ukrepi EASE), za kar je treba v celoti izkoristiti razpoložljiva sredstva EU.
- (8) Pravočasna in dobro zasnovana podpora zaposlovanju lahko koristi delavcem in podjetjem ter gospodarstvu in družbi na splošno. Delavci v gospodarskih sektorjih, ki jih je prizadela kriza, bodo ob pravočasni in aktivni podpori hitreje našli kakovostno zaposlitev v rastočih sektorjih, kot sta zeleni in digitalni sektor, ali v sektorjih z inovativnimi poslovnimi modeli, pa tudi v socialnem gospodarstvu in sektorjih, v katerih primanjkuje usposobljene delovne sile, kot sta sektorja zdravstva in oskrbe.
- (9) Spodbude za začasno zaposlovanje na trgu dela so lahko učinkovite pri spodbujanju ustvarjanja kakovostnih delovnih mest v razmerah šibke gospodarske rasti v začetnih fazah okrevanja. Morale bi biti ciljno usmerjene in zasnovane tako, da bi olajšale prehode med zaposlitvami in ustvarjanje delovnih mest, do katerih brez teh spodbud ne bi prišlo. Ciljne skupine lahko vključujejo ranljive in nezadostno zastopane skupine prebivalstva, vključno z mladimi, ki vstopajo na trg dela. Za razvoj znanj in spretnosti, potrebnih na trgu dela, in za pomoč mladim pri

<sup>(7)</sup> Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij, Evropski zeleni dogovor (COM(2019) 640 final).

<sup>(8)</sup> Evropska komisija (2020), Strategija EU „Oblikovanje digitalne prihodnosti Evrope“.

<sup>(9)</sup> Glede na analizo zaposlenih v Banki za mednarodne poravnave se lahko pričakuje, da se bo število stečajev podjetij v razvitih gospodarstvih do konca leta 2021 znatno povečalo. Glej: Banerjee, R., Cornelli, G. in Zakrajšek, E. (2020), „The outlook for business bankruptcies“ (Obeti glede stečajev podjetij), BIS Bulletin št. 30.

<sup>(8)</sup> Evropska komisija (2019), „Employment and Social Developments in Europe 2019“ (Poročilo o razvoju na področju zaposlovanja in socialnih razmer v Evropi za leto 2019).

<sup>(9)</sup> Med prvim in tretjim četrtletjem leta 2020 se je v EU stopnja brezposelnosti oseb med 15. in 24. letom povečala za 3 odstotne točke, medtem ko se je skupna stopnja brezposelnosti povečala za 0,8 odstotne točke. Vir: Eurostat.

<sup>(10)</sup> Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Unija enakosti: strategija za enakost spolov za obdobje 2020–2025“ (COM(2020) 152 final).

zaposlovanju je lahko zlasti učinkovita podpora vajeništvu. Poleg tega lahko spodbude za prehajanje, s katerimi se spodbuja zaposlovanje delavcev, ki jim grozi odpust, s strani novih delodajalcev, prispevajo k olajšanju teh prehodov in povečanju ponudbe znanj in spretnosti v rastočih sektorjih. Takšne ukrepe lahko koristno dopolnjuje podpora podjetništvu s posebnim poudarkom na mladih, ženskah in socialnem podjetništvu; ta podpora vključuje pomoč pri spopadanju z nekaterimi največjimi izzivi MSP, kot so regulativne obveznosti, zamude pri plačilih in dostop do financiranja.

- (10) Ekonomska literatura kaže, da lahko spodbude za zaposlovanje prinesejo večje povprečne koristi pri zaposlovanju kot druge vrste aktivnih politik trga dela. Skupaj s programi usposabljanja imajo največje srednje- do dolgoročne učinke, saj izboljšujejo zaposljivost delavcev ter njihova znanja in spretnosti. Spodbude za zaposlovanje in prehajanje v povezavi z usposabljanjem na delovnem mestu so lahko pri zagotavljanju znanj in spretnosti, pomembnih za trg dela, učinkovitejše kot druge oblike usposabljanja. Tveganje, da bi te spodbude prispevale k delovnim mestom, ki bi bila v vsakem primeru ustvarjena, se lahko ublaži s ciljno usmerjenostjo, spremljanjem in nadaljnjimi zahtevami glede zaposlovanja. Poleg tega je to tveganje manjše v kriznih razmerah, ko je verjetneje, da bodo imeli ukrepi zaposlovanja in preusposabljanja pozitiven učinek <sup>(11)</sup>.
- (11) Priložnosti za izpopolnjevanje in prekvalificiranje, prilagojene potrebam trga dela, lahko koristijo vsem podjetjem in delavcem, zlasti pa tistim, ki so bili odpuščeni ali jim grozi odpust zaradi znatnih strukturnih sprememb na trgih dela. Ti ukrepi bi morali temeljiti na ustreznih spoznanjih o znanjih in spretnostih ter individualiziranem pristopu, ki bi delavcem zagotavljal dostop do individualnih pravic do usposabljanja. Kratki tečaji usposabljanja imajo lahko pomembno vlogo in jih je mogoče certificirati z mikrokvalifikacijami, poleg tega pa podpirajo partnerstva med javnimi in zasebnimi deležniki.
- (12) Učinkovite politike, ki spodbujajo prehode med zaposlitvami, bi morale spremljati dobro delujoče službe za zaposlovanje z okrepljenimi institucionalnimi zmogljivostmi in zmožnostjo zagotavljanja prilagojene podpore iskalcem zaposlitve, tudi z večjo uporabo digitalnih orodij.
- (13) Evropski okvir za kakovostna in učinkovita vajeništva <sup>(12)</sup> ter okvir za kakovost pripravništev <sup>(13)</sup> zagotavljata smernice in najboljše prakse, ki bodo med okrevanjem še toliko bolj pomembne. Mala in srednja podjetja (MSP) bi bilo treba še posebej podpirati pri ponujanju vajeništev, po potrebi tudi z začasnimi dodatki za zaposlovanje ali znižanjem stroškov dela.
- (14) Socialni partnerji imajo ključno vlogo pri boljši obnovi naših gospodarstev, hkrati pa prek dialoga prispevajo k reševanju zaposlitvenih in socialnih posledic pandemije ter izzivov dvojnega prehoda. Okvir kakovosti EU za predvidevanje sprememb in prestrukturiranje med drugim spodbuja vključevanje socialnih partnerjev v prestrukturiranje, predvidevanje sprememb in opredeljevanje potreb po znanjih in spretnostih.
- (15) V okviru prestrukturiranja podjetij bo ključnega pomena olajšanje prerazporeditve delovne sile. Direktiva (EU) 2019/1023 Evropskega parlamenta in Sveta <sup>(14)</sup> zagotavlja, da imajo podjetja v finančnih težavah, ki so sposobna preživeti, dostop do učinkovitih orodij za zgodnje opozarjanje in okvirov preventivnega prestrukturiranja za nadaljnje poslovanje. Okvir kakovosti EU za predvidevanje sprememb in prestrukturiranje <sup>(15)</sup> opisuje dobre prakse za predvidevanje potreb po znanjih in spretnostih ter usposabljanju v postopkih prestrukturiranja podjetij.

<sup>(11)</sup> „Programi aktivnih politik trga dela so praviloma še posebej uspešni, če se udeleženci vanje vpišejo med gospodarskim upadom, zaključijo pa jih v obdobju ugodnih gospodarskih razmer.“ Card, D., Kluve, J. in Weber, A. (2018), „What works? A meta-analysis of recent active labor market program evaluations“ (Kaj deluje? Metaanaliza nedavnih vrednotenj aktivnih programov trga dela). Journal of the European Economic Association, 16(3), 894–931, str. 34.

<sup>(12)</sup> Priporočilo Sveta z dne 15. marca 2018 o evropskem okviru za kakovostna in učinkovita vajeništva (UL C 153, 2.5.2018, str. 1).

<sup>(13)</sup> Priporočilo Sveta z dne 10. marca 2014 o okviru za kakovost pripravništev (UL C 88, 27.3.2014, str. 1).

<sup>(14)</sup> Direktiva (EU) 2019/1023 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 20. junija 2019 o okvirih preventivnega prestrukturiranja, odpustu dolgov in prepovedih opravljanja dejavnosti ter ukrepih za povečanje učinkovitosti postopkov glede prestrukturiranja, insolventnosti in odpusta dolgov ter o spremembi Direktive (EU) 2017/1132 (Direktiva o prestrukturiranju in insolventnosti) (UL L 172, 26.6.2019, str. 18).

<sup>(15)</sup> Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Okvir kakovosti EU za predvidevanje sprememb in prestrukturiranje“ (COM(2013) 882 final).

- (16) Cilj nove industrijske strategije za Evropo <sup>(16)</sup> je vzpostaviti globalno konkurenčno, podnebno nevtrarno, čisto, krožno in digitalizirano evropsko industrijo. Osredotoča se na evropske industrijske ekosisteme, ki zajemajo vse akterje, ki delujejo v vrednostni verigi: od podjetij do akademskih krogov, raziskovalnih subjektov, ponudnikov storitev in dobaviteljev. Opredelitev ekosistemov je lahko koristen okvir za kartiranje potreb po znanjih in spretnostih.
- (17) V skladu z evropskim stebrom socialnih pravic ima vsakdo pravico do pomoči za izboljšanje možnosti za zaposlitev ali samozaposlitev, kar vključuje pomoč pri iskanju zaposlitve in usposabljanju, pri pogojih za zaposlitev pa bi se morala upoštevati merila kakovosti <sup>(17)</sup>.
- (18) Spodbujanje vključevanja zahteva zagotavljanje enakih možnosti pri prehajanjih na trgu dela ne glede na spol, rasno ali etnično poreklo, vero ali prepričanje, invalidnost, starost ali spolno usmerjenost. Nizkokvalificirani/nizkousposobljeni odrasli in osebe z migrantskim ozadjem bi morali ostati v središču pozornosti. Prav tako ne sme biti zapostavljeno nobeno območje, od velikih mest do podeželskih, obalnih ali oddaljenih območij po vsej EU, vključno z najbolj oddaljenimi regijami.
- (19) Zaradi posebnih težav, s katerimi se soočajo mladi po vsej EU, je bil sprejet sveženj za podporo zaposlovanju mladih <sup>(18)</sup>, da bi jim zagotovili odskočno desko, ki prispeva k njihovemu stabilnemu vključevanju na trg dela. V odgovor so države članice sprejele dve priporočili Sveta za okrepitev jamstva za mlade <sup>(19)</sup> ter poklicnega izobraževanja in usposabljanja <sup>(20)</sup>, ki ju zdaj izvajajo.
- (20) Program znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost <sup>(21)</sup> določa celovit načrt za podporo razvoju več boljših znanj in spretnosti za lažje prilagajanje spreminjajočemu se trgu dela. Poleg tega pakt za znanja in spretnosti <sup>(22)</sup> poziva javne in zasebne organizacije, naj združijo moči in sprejmejo konkretne ukrepe za izpopolnjevanje in prekvalificiranje ljudi v Evropi.
- (21) V splošnem okviru vzdržnih javnih financ bodo svežnji ukrepov učinkovite aktivne podpore zaposlovanju najučinkovitejši, če bodo podprti s praviimi okvirnimi pogoji, vključno s sodobnimi institucijami trga dela, odpravo ovir za naložbe, vstop, rast in izstop podjetij, učinkovitim sistemom davčnih ugodnosti in dobro delujočo javno upravo. Izvajanje s tem povezanih priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel v okviru evropskega semestra, je še toliko pomembnejše za spodbujanje gospodarskega okrevanja in zagotovitev, da bo imelo trajne učinke.
- (22) Pri reševanju izzivov na trgu dela v okviru okrevanja in dvojnega prehoda je treba nameniti ustrezna sredstva za financiranje ukrepov učinkovite aktivne podpore zaposlovanju. Države članice morajo po vseh sektorjih zagotoviti, da ne prihaja do dvojnega financiranja iz programov in instrumentov Unije. Prav tako morajo zagotoviti, da so ti podporni ukrepi oblikovani tako, da so po potrebi skladni s pravili o državni pomoči.

<sup>(16)</sup> Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Nova industrijska strategija za Evropo“ (COM(2020) 102 final).

<sup>(17)</sup> Svet Evropske unije (2017), Medinstitucionalna razglasitev evropskega stebra socialnih pravic.

<sup>(18)</sup> Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Podpiranje zaposlovanja mladih: most do delovnih mest za naslednjo generacijo“ (COM(2020) 276 final).

<sup>(19)</sup> Priporočilo Sveta z dne 30. oktobra 2020 o Mostu do delovnih mest – okrepitev jamstva za mlade in nadomestitvi Priporočila Sveta z dne 22. aprila 2013 o vzpostavitvi jamstva za mladino 2020/C 372/01 (UL C 372, 4.11.2020, str. 1).

<sup>(20)</sup> Priporočilo Sveta z dne 24. novembra 2020 o poklicnem izobraževanju in usposabljanju (PIU) za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost 2020/C 417/01 (UL C 417, 2.12.2020, str. 1).

<sup>(21)</sup> Sporočilo Komisije Evropskemu parlamentu, Svetu, Evropskemu ekonomsko-socialnemu odboru in Odboru regij „Program znanj in spretnosti za Evropo za trajnostno konkurenčnost, socialno pravičnost in odpornost“ (COM(2020) 274 final).

<sup>(22)</sup> Evropska komisija (2020), Pakt za znanja in spretnosti.

- (23) Aktivni ukrepi trga dela in ukrepi, namenjeni izboljšanju zmogljivosti javnih služb za zaposlovanje, so lahko upravičeni do podpore v okviru strukturnih skladov, zlasti Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) <sup>(23)</sup> in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR) <sup>(24)</sup>, ter Sklada za pravični prehod <sup>(25)</sup>, Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji (ESPG) <sup>(26)</sup>, pomoči pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope (REACT-EU) <sup>(27)</sup> in rezerve za prilagoditev na brexit <sup>(28)</sup>. Države članice lahko izkoristijo tudi podporo iz instrumenta za tehnično podporo <sup>(29)</sup> za oblikovanje in izvajanje reform na področju znanj in spretnosti ter aktivnih politik trga dela.
- (24) Ukrepi iz tega priporočila za podporo ustvarjanju delovnih mest in zaposlovanju, zlasti tisti, ki obravnavajo ustrezne izzive, opredeljene v zadevnih priporočilih za posamezne države, se lahko podprejo z mehanizmom za okrevanje in odpornost kot del usklajenih svežnjev reform in naložb. Ukrepi učinkovite aktivne podpore zaposlovanju, ki jih države članice predlagajo v svojih načrtih za okrevanje in odpornost, bi morali upoštevati merila za upravičenost in ocenjevanje, določena v uredbi o ustanovitvi mehanizma <sup>(30)</sup>. Z mehanizmom se praviloma, razen v ustrezno utemeljenih primerih, ne morejo financirati tekoči odhodki, temveč le reforme in naložbe, ki imajo trajen učinek in vodijo v strukturne spremembe v upravljanju ali ustreznih politikah. Financiranje v okviru mehanizma bo zagotovljeno šele, ko bo Komisija pozitivno ocenila posamezne ukrepe, ki jih predlagajo države članice, ko bo Svet odobril načrte ter ko bodo zadovoljivo izpolnjeni z njimi povezani mejniki in cilji.
- (25) Sklepi Sveta o evropskem semestru 2021 <sup>(31)</sup> spodbujajo države članice, naj v svoje načrte za okrevanje in odpornost vključijo bistvene reforme in naložbe na področju trga dela, socialne politike, zdravstvenega varstva ter izobraževanja in usposabljanja. V smernicah Komisije za države članice o načrtih <sup>(32)</sup> je poudarjeno, da bi morali biti ti načrti priložnost za spodbujanje močnega odziva politike s podpiranjem zasuka v politikah zaposlovanja, da se od ohranjanja delovnih mest preusmerijo na ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, ter za podpiranje prehajanja med delovnimi mesti, da bi olajšali in pospešili strukturne spremembe –

#### SPREJELA NASLEDNJE PRIPOROČILO:

1. Glede na izzive na trgu dela zaradi pandemije COVID-19 in potekajočega premika od nazadujočih sektorjev h gospodarskim dejavnostim z večjim potencialom rasti in večjo strateško vrednostjo v okviru zelenega in digitalnega prehoda ter glede na demografske spremembe bi morale države članice spodbujati okrevanje s številnimi novimi delovnimi mesti, spodbujati razvoj znanj in spretnosti ter podpirati ljudi pri prehajanju na nova kakovostna delovna mesta v skladu z naslednjimi smernicami:

#### Usklajeni svežnji politik za podporo prehajanju na trgu dela

2. Države članice bi morale razviti usklajene svežnje politik, ki bi združevali začasne in trajne ukrepe, da bi se spopadle z izzivi na trgu dela, ki jih je povzročila pandemija, ter da bi uspešno izpeljale zeleni in digitalni prehod.

<sup>(23)</sup> Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem socialnem skladu plus (ESS+) (COM(2018) 382 final).

<sup>(24)</sup> Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za regionalni razvoj in Kohezijskem skladu (COM(2018) 372 final).

<sup>(25)</sup> Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o ustanovitvi Sklada za pravični prehod (COM(2020) 22 final).

<sup>(26)</sup> Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o Evropskem skladu za prilagoditev globalizaciji (ESPG) (COM(2018) 380 final).

<sup>(27)</sup> Uredba (EU) 2020/2221 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 23. decembra 2020 o spremembi Uredbe (EU) št. 1303/2013, kar zadeva dodatne vire in ureditev izvrševanja, da se zagotovi pomoč za spodbujanje odprave posledic krize v okviru pandemije COVID-19 in njenih socialnih posledic ter za pripravo zelenega, digitalnega in odpornega okrevanja družbe in gospodarstva (REACT-EU) (UL L 437, 28.12.2020, str. 30).

<sup>(28)</sup> Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi rezerve za prilagoditev na brexit (COM(2020) 854 final).

<sup>(29)</sup> Predlog uredbe Evropskega parlamenta in Sveta o vzpostavitvi instrumenta za tehnično podporo (COM(2020) 409 final).

<sup>(30)</sup> Uredba (EU) 2021/241 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. februarja 2021 o vzpostavitvi mehanizma za okrevanje in odpornost (UL L 57, 18.2.2021, str. 17).

<sup>(31)</sup> Sklepi Sveta o evropskem semestru 2021: zaposlitveni in socialni vidiki v letni strategiji za trajnostno rast za leto 2021.

<sup>(32)</sup> SWD(2021) 12 final, del 1/2.

3. Te svežnje politik bi morali sestavljati trije elementi, določeni v tem priporočilu: (i) spodbude za zaposlovanje in prehajanje ter podpora podjetništvu, (ii) priložnosti za izpopolnjevanje in prekvalificiranje ter podporni ukrepi in (iii) okrepljena podpora služb za zaposlovanje pri prehajanju med zaposlitvami. V nadaljnjem besedilu so ti elementi imenovani kot ukrepi učinkovite aktivne podpore zaposlovanju. Ti ukrepi bi morali zlasti:
- biti dopolnjeni z izvajanjem povezanih priporočil za posamezne države, ki jih je Svet sprejel v okviru evropskega semestra,
  - temeljiti na kartiranju potreb po znanjih in spretnostih ter morebitnega njihovega pomanjkanja v vseh gospodarskih sektorjih in regijah, vključno z industrijskimi ekosistemi, opredeljenimi v „novi industrijski strategiji za Evropo“, da se opredelijo tisti, ki imajo največji potencial za ustvarjanje kakovostnih delovnih mest, in olajša prehod na podnebno nevtralno, z viri gospodarno in krožno gospodarstvo v skladu z evropskim zelenim dogovorom,
  - posebno pozornost nameniti zelenemu in digitalnemu prehodu, pri čemer bi se oprli tudi na izzive in priložnosti, opredeljene v nacionalnih energetskih in podnebnih načrtih, ter zapostavljenim in premalo zastopanim skupinam na trgu dela, zlasti mladim in ženskam.
4. Države članice bi morale delodajalce in predstavnike delavcev spodbujati k predvidevanju potreb po človeškem kapitalu, tudi s skupnimi diagnozami, individualno podporo zaposlenim in zunanjimi partnerstvi za zagotavljanje podpore delavcem, in sicer v skladu z okvirom kakovosti EU za predvidevanje sprememb in prestrukturiranje.
5. Države članice bi se morale opreti na socialni dialog in socialne partnerje vključiti v oblikovanje, izvajanje in ocenjevanje politik, ki jih oblikujejo za obravnavanje izzivov na trgu dela, ki jih je povzročila kriza zaradi COVID-19.

(i) *Spodbude za zaposlovanje in prehajanje ter podpora podjetništvu*

6. Države članice bi morale izkoristiti spodbude za zaposlovanje in prehajanje, da bi spodbudile ustvarjanje kakovostnih delovnih mest in podprle zaposljivost delavcev, pri tem pa spremljati prehode na trgu dela iz nazadujočih v rastoče sektorje, vključno z zelenim in digitalnim sektorjem. Te sheme bi morale biti ciljno usmerjene in začasne, podpora bi se morala ukinjati postopno, vključevati pa bi morale ustrezne zaščitne ukrepe za zagotovitev, da bodo nova delovna mesta vzdržna in ohranjena tudi po izteku spodbud. Praviloma bi morale imeti v njih pomembno vlogo usposabljanje, relevantno za trg dela, po potrebi pa bi morali upoštevati tudi regionalno razsežnost potreb trga dela.
7. Države članice bi morale uvesti ali okrepiti programe podpore za vajeništva in plačana pripravništva, zlasti v mikro, malih in srednjih podjetjih ter sektorjih, ki se še zlasti soočajo s pomanjkanjem znanj in spretnosti. V teh programih bi morale pomembno vlogo imeti usposabljanje, prav tako pa bi jih bilo treba spremljati in ocenjevati, da se zagotovi stabilno vključevanje na trg dela. Podpora bi morala biti povezana z ustreznimi okviri, ki spodbujajo kakovost delovnih mest, kot sta evropski okvir za kakovostna in učinkovita vajeništva ali okvir za kakovost pripravništva.
8. Države članice bi morale za spodbujanje podjetništva podpirati nepovratna sredstva, posojila in lastniški kapital za zagon podjetij, in sicer hkrati z izboljšanim dostopom do socialne zaščite za samozaposlene. Ukrepi bi morali združevati finančno in nefinančno podporo podjetnikom, tistim, ki se znova začnejo ukvarjati s podjetništvom, in potencialnim podjetnikom. Prilagojena podpora bi morala biti na vključujoč način zasnovana za tiste, ki prihajajo iz nezadostno zastopanih in zapostavljenih skupin, ter za socialne, zelene in digitalne projekte.

(ii) *Priložnosti za izpopolnjevanje in prekvalificiranje ter podporni ukrepi*

9. Države članice bi morale v skladu s paktom za znanja in spretnosti vzpostaviti celovite strategije za znanja in spretnosti za različne gospodarske sektorje in ekosisteme ter v ta namen podpirati sodelovanje med podjetji, socialnimi partnerji, institucijami za izobraževanje in usposabljanje, javnimi službami za zaposlovanje in drugimi ustreznimi deležniki v vseh industrijskih ekosistemi in vrednostnih verigah ali regijah ter poenostaviti čezsektorsko in geografsko mobilnost, tudi z namenom omogočanja zelenega in digitalnega prehoda.

10. Države članice bi morale zbrati posodobljena spoznanja o trgu dela ter o znanjih in spretnostih, tudi na regionalni, čezmejni in sektorski ravni, da bi zagotovile informacije za učne načrte izobraževanja in usposabljanja ter podpre javne službe za zaposlovanje. Spoznanja o znanjih in spretnostih bi morala biti splošno dostopna posameznikom in zadevnim deležnikom.
11. Države članice bi morale zagotoviti, da ponudba izobraževanja in usposabljanja ustreza potrebam trga dela. Zlasti bi morali programi poklicnega izobraževanja in usposabljanja ponujati uravnoteženo kombinacijo poklicnih spretnosti in kompetenc ter ustvarjati priložnosti za učenje na delovnem mestu in vajeništvo s poudarkom na mladih. Kratki tečaji, ki so bolj usklajeni s potrebami delavcev, lahko olajšajo prožne poklicne poti, tudi za starejše delavce.
12. Države članice bi morale odraslim ne glede na njihov trenutni položaj na trgu dela zagotoviti pravice do kakovostnega usposabljanja in poklicnega svetovanja, da bi zadostile njihovim prihodnjim poklicnim potrebam. Če se, kjer je to mogoče, te pravice povezujejo s plačanim dopustom za usposabljanje, se lahko njihov potencial še poveča.
13. Države članice bi morale okrepiti zmogljivosti za priznavanje in vrednotenje učenja in izkušenj, pridobljenih zunaj formalnega izobraževanja in usposabljanja, da bi zagotovile, da lahko delavci svoje spretnosti izkažejo bodočim delodajalcem, s čimer bi spodbujale učinkovito prerazporeditev delavcev v skladu s priporočilom Sveta o potrjevanju neformalnega in priložnostnega učenja iz leta 2012 in njegovo oceno iz leta 2020. V tem okviru lahko mikrokvalifikacije olajšajo prenosljivost in priznavanje učnih rezultatov, pridobljenih med kratkimi tečaji ali učnimi izkušnjami.

*(iii) Okrepljena podpora služb za zaposlovanje pri prehajanju med zaposlitvami*

14. Države članice bi morale iskalcem zaposlitve zagotoviti individualno podporo, vključno s svetovanjem, usmerjanjem in mentorstvom, ocenjevanjem in vrednotenjem znanj in spretnosti, pomočjo pri iskanju zaposlitve, podporo podjetništvu in napotitvijo na socialne službe, kadar je to potrebno. Posebno pozornost bi bilo treba nameniti mladim, zlasti tistim, ki vstopajo na trg dela, ter preprečevanju spolne pristranskosti in drugih oblik diskriminacije.
15. Države članice bi morale delavcem, prizadetim zaradi prestrukturiranja podjetij, nuditi podporo v tesnem sodelovanju s podjetji, ki iščejo dodatna znanja in spretnosti ter delovno silo. Takšna podpora bi lahko vključevala personalizirane poklicne poti, zagotavljanje znanj in spretnosti, potrebnih za premestitev na druga delovna mesta v istem podjetju, načrte za ponovno zaposlitev ali zunanje usposabljanje in iskanje nadomestne zaposlitve v drugih podjetjih, skupaj s spodbujanjem čezmejne mobilnosti in priznavanjem ali vrednotenjem znanj in spretnosti.
16. Države članice bi morale zagotoviti, da imajo javne službe za zaposlovanje potrebne operativne zmogljivosti, da neposredno zagotavljajo ali kako drugače prispevajo k zagotavljanju različnih zgoraj navedenih oblik podpore. V sodelovanju s socialnimi službami bi bilo treba spodbujati dejavnosti ozaveščanja javnih služb za zaposlovanje, s posebnim poudarkom na težko dosegljivih dolgotrajno brezposelnih ali neaktivnih mladih.

**Možnosti financiranja, spremljanje in poročanje**

17. Države članice bi morale nameniti ustrezna sredstva za financiranje ukrepov učinkovite aktivne podpore zaposlovanju, hkrati pa zagotoviti, da ukrepi, ki se financirajo v okviru programov in instrumentov Unije, ne bodo financirani dvojno. Države članice bi morale zagotoviti, da so podporni ukrepi oblikovani tako, da so po potrebi skladni s pravili o državni pomoči.
18. Države članice bi morale pri zasnovi in izvajanju ukrepov učinkovite aktivne podpore zaposlovanju v celoti izkoristiti podporo, ki je na voljo na ravni EU iz strukturnih skladov, zlasti iz Evropskega socialnega sklada plus (ESS+) in Evropskega sklada za regionalni razvoj (ESRR), Sklada za pravični prehod, Evropskega sklada za prilagoditev globalizaciji (ESPG), pomoči pri okrevanju za kohezijo in območja Evrope (REACT-EU), rezerve za prilagoditev na brexit in instrumenta za tehnično podporo.

19. Države članice bi morale ukrepe učinkovite aktivne podpore zaposlovanju vključiti v načrte za okrevanje in odpornost, kot jih predložijo Komisiji za podporo v okviru mehanizma za okrevanje in odpornost. V skladu s pogoji, določenimi v pravnem okviru mehanizma, bo upravičenost takih ukrepov med drugim odvisna od njihove usklajenosti s področjem uporabe in cilji mehanizma, njihovega prispevka k reševanju izzivov, opredeljenih v ustreznih priporočilih za posamezne države, ki jih je Svet sprejel v okviru evropskega semestra, ter od njihovega dopolnjevanja in usklajevanja z drugimi programi in instrumenti EU, da se v celoti in optimalno izkoristi razpoložljiva podpora.
20. Države članice bi morale spremljati in ocenjevati ukrepe učinkovite aktivne podpore zaposlovanju, da se razvijejo bolj z dokazi podprte politike in ukrepi, s čimer bi zagotovile učinkovito rabo virov in pozitivne donose iz naložb, ter prek obstoječih okvirov poročati o izkušnjah in napredku pri spodbujanju zaposlovanja in podpiranju prehajanja med delovnimi mesti.

V Bruslju, 4. marca 2021

*Za Komisijo*  
Nicolas SCHMIT  
*Član Komisije*

---